

פתרון בחינת הבגרות אזרחות
מועד קיץ 2021, שאלון 34281
נכתב ע"י צוות המרצים של HiGHQ

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HiGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם!
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב-Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לפרטים נוספים מיועץ לימודים <<

שאלה 1

סעיף א'

ציין: מנגנון פיקוח וביקורת לא פורמלי \ א-מוסדי.

הצג: גופים שאינם רשמיים או ממשלתיים שמאפשרים לציבור לפקח על פעילות הממשלה. גופים אלו מעלים לשיח הציבורי נושאים שונים, מיידעים את הציבור לגבי פעולות הממשלה ופותחים דיון ציבורי בנושאים פוליטיים. המטרה היא לקרוא לפעולה אזרחית שתאיים על השלטון בהחלפה במקרה שהוא מנצל את כוחו. מנגנונים אלה הם גופים פרטיים המעבירים ביקורת באמצעות הפגנות, שביתות, עצרות, עצומות, אמנות או כתיבה במדיות השונות. לגופים אלה אין הסמכה חוקית והם נשענים על יוזמה פרטית של אזרחים או קבוצות. המטרה שלהם היא יצירת לחץ על קובעי מדיניות, הבעת ביקורת פוליטית וחברתית על השלטון וקיום דיון ציבורי, שיהוו תמריץ לשלטון לנהוג בהתאם לחוק.

הסבר:

קישור: בקטע המדובר ממשלת הודו הודיעה כי היא תפסיק לרכוש תוצרת חקלאית מן החקלאים המקומיים. מפני שהחקלאים הביעו את התנגדותם להחלטת הממשלה באופן יזום על ידם באמצעות הפגנות גדולות ברחבי המדינה ואף נקטו בשביתת רעב כדי לשנות את המדיניות הממשלתית – הרי שמדובר במנגנון פיקוח וביקורת לא פורמלי \ א-מוסדי.

ביסוס: "בתגובה על כך, מאות אלפי חקלאים יצאו להפגנות גדולות ברחבי הודו ואף שבתו רעב. המפגינים דרשו מן הממשלה לבטל את הרפורמה ולהמשיך את המדיניות שהייתה נהוגה עד כה".

סעיף ב'

ציין: הזכות לחירות – חופש הביטוי.

הצג: הזכות לחירות היא זכותו של כל אדם לבחור כיצד לחיות את חייו ולפעול באופן חופשי. זכות זו נשענת על ההבנה שהאדם הוא יצור תבוני ועצמאי שיכול לקחת אחריות על גופו ועל חייו ללא תלות באדם או גוף אחר. חופש הביטוי קובע כי זכותו של כל אדם באשר הוא אדם לבטא את דעתו, רגשותיו, העדפותיו, עמדותיו או תפיסת עולמו בכל דרך שיבחר – בין אם באמצעי התקשורת, באופן הדיבור, באופן הלבוש, האומנות שהוא צורך ועוד. חופש הביטוי מאפשר את גילוי האמת כיוון שהוא מאפשר לכל הדעות להישמע ולאפשר לשומעים אותן לברור מתוכן את האמת. בנוסף, השמעת כל הדעות מחזקת את התהליך הדמוקרטי ותורמת גם ליציבות החברתית ע"י קידום הסובלנות וקבלת האחר בחברה. בנוסף לאלו, חופש הביטוי מאפשר את עצמאותו של האדם מתוך חתירה להגשמה העצמית שלו ללא תלות באמיתות או נכונות עמדותיו ודעותיו.

הסבר:

קישור: בקטע המדובר כחלק מביטויי ההתנגדות של החקלאים כלפי הממשלה ההודית החקלאים ביקשו להביע את דרישותיהם ברשתות החברתיות ברשת האינטרנט וממשלת הודו מנעה זאת מהם. מפני שבעצם החסימה של ממשלת הודו היא מנעה מהחקלאים את זכותם להביע את דעתם במרחבים המקוונים – הרי שנפגעה זכותם של החקלאים לחופש הביטוי.

ביסוס: "מנהיגיה המחאה טענו כי חסימת האינטרנט מונעת מן המפגינים לפרסם את דרישותיהם ברשתות החברתיות השונות".

שאלה 2

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

ציין: תפקיד הכנסת – קביעת מדיניות וביצועה.

הצג: התפקיד המרכזי של הרשות המבצעת – הממשלה – הוא קבלת החלטות, כלומר קביעת מדיניות וקווי פעולה בכל התחומים הנמצאים תחת אחריות משרדי הממשלה. אחד הכלים המרכזיים לצורך זה הוא התקציב – שהוא למעשה תכנית פעולה (שכן בלי תקצוב לא ניתן להוציא לפועל מדיניות ממשלה), סדר עדיפויות ומטרות לכל משרדי הממשלה.

הסבר:

קישור: בקטע המדובר ציבור כבדי השמיעה והחירשים הפגין כלפי הממשלה בטענה שהממשלה איננה מגישה שירותים שונים כלפי ציבור החירשים כמו לשאר האזרחים. מפני שבמענה להפגנתם הממשלה הקימה מוסד אקדמי שיעסוק במחקר, תיעוד שפת הסימנים וקידומה בחברה – הרי שמדובר בקביעת מדיניות ממשלתית וביצועה.

ביסוס: "בעקבות ההפגנה ובעקבות פניות רבות של גורמים שונים, אישרה הממשלה להקים מוסד שיהיה אקדמיה לשפת הסימנים. במוסד זה יעסקו במחקר, בתיעוד שפת הסימנים, בדקדוק השפה ובקידומה".

שאלה 3

הגישה הסוציאל דמוקרטית נוטה להעדיף את ערך השוויון מול ערך החירות, גם במובנו הכלכלי חברתי. כלומר לפי גישה זו, המטרה היא שבני האדם יחיו ברמה שוויונית יחסית, שהפערים הכלכליים ביניהם יהיו מינימליים ושהמדינה תספק כמה שיותר שירותים לכמה שיותר אנשים. ערך חשוב בגישה זו הינו ערך הסולידריות, כלומר הערבות ההדדית. ערך זה אומר שכיוון שאנחנו חיים בחברה אחת עלינו לדאוג זה לזה, ולכן החזקים צריכים לדאוג לחלשים. בחברה מודרנית תהליך זה מתבצע דרך הממשלה – כלומר העשירים משלמים הרבה מיסים על-מנת לממן את השירותים שהמדינה מעניקה לכולם באופן שווה, כולל לעניים – וכך העשירים והעניים למעשה מקבלים אותם שירותים ויש שוויון ברמת חייהם. הרעיון הוא שהמדינה – כלומר החברה – מחזיקה במחויבות כלפי הפרט ובמיוחד הפרט החלש. מכיוון שכך, המדינה צריכה להעניק כמה שיותר סיוע לכמה שיותר אנשים. לפי הגישה הזו המדינה מעורבת בכלכלה ברמה גבוהה מאוד: יש תמיכה בהלאמה, שירותים סוציאליים מסובסדים (רווחה, רפואה, דמי אבטלה וכו') – שממומנים כולם ממיסוי גבוה, במיוחד על העשירונים העליונים. המדינה יוצרת עבור האזרח מעין רשת ביטחון סוציאלית – לא משנה מה יקרה או כמה הוא ירוויח, יש לו שירותים מובטחים ורמת חיים מסוימת מובטחת.

שאלה 4

תפקיד הכנסת כמייצגת את האזרחים: הכנסת, כרשות מחוקקת, כוללת 120 נציגים שנבחרו על ידי הציבור לייצג את עמדותיהם, דעותיהם והשקפת עולמם במגוון סוגיות פוליטיות \ חברתיות \ כלכליות. הנציגים בכנסת מבטאים את עקרון שלטון העם – שכן הם פועלים בשם העם ולמען העם. בגלל שהכנסת כוללת 120 נציגים ממגוון מפלגות – הרי שגם מתבטא בכך עקרון הפלורליזם שמעודד ומכיר בערך של ריבוי הדעות בחברה.

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם!
הכנו עבורכם סיכומי שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים פתוחים לצפייה, בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב-Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום עד הבחינה

לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

תפקיד הכנסת כרשות מחוקקת: הכנסת היא הגוף המוסמך בישראל לחוקק חוקים הקובעים מה מותר ומה אסור לאזרחים ולרשויות. החוקים מחייבים את כל האזרחים ואת שלושת הרשויות (מבצעת, שופטת ומחוקקת) באופן שוויוני. חקיקת החוקים מבטאת עקרונות כמו שלטון העם – שכן החוקים נקבעים בהתאם לרצון העם והכרעת הרוב – שכן החוקים מתקבלים על ידי הצבעות שבהן הרוב הוא המכריע. החקיקה מתבצעת באמצעות חקיקה ראשית הנקבעת על ידי חברי הכנסת במטרה להחליט על הוראות החוק. הממשלה מוסיפה על החקיקה הראשית חקיקת משנה שתוסיף תקנות וצווים לחוק ובלבד שלא תסתור את החקיקה הראשית. בנוסף הכנסת גם מחוקקת את חוקי היסוד – החוקים הבסיסיים של המדינה שמשקפים את הערכים והעקרונות של המדינה ומעמדם עליון מהחוקים הרגילים.

שאלה 5

ציין: חוק שעות עבודה ומנוחה.

הצג: החוק מגדיר את שעות העבודה וימי העבודה ומנוחה במשק. ליהודים יום השבת הוא יום השבתון השבועי, שמוגדר כיום שאינו יום עבודה. ללא-יהודים: שישי, שבת או ראשון לפי בחירתם. מטרתו של החוק היא עיגון הערכים הסוציאליים היהודיים בחוק – כלומר תרות העבודה והנורמות נקבעות לפי המסורת היהודית.

ציין: חוק בתי דין רבניים.

הצג: החוק קובע שכל אזרחי ישראל מחויבים להתחתן ולהתגרש במסגרת בתי הדין של בני דתם (רבנות, ווקף, כנסייה) וכל נישואין וגירושין של יהודים בישראל ייערכו על-פי דין תורה ובידי הרבנות. מטרת החוק: עיגון של מוסד דתי בחוק הרשמי. זיהוי בין המוסדות הדתיים למוסדות הרשמיים של המדינה כביטוי לנושא של מדינה לאומית אתנית.

שאלה 6

לכל חבר בממשלה, כלומר לכל שר, ישנה אחריות אישית כלפי הכנסת, הממשלה והציבור בנוגע לנושאים בהם פועל משרדו. אחריות זו כוללת את פעילות המשרד, פעולות עובדיו, חובה לענות על שאילתות והצעות לסדר היום בכנסת ותיקון הבעיות בתחום הפעילות של המשרד. האחריות המדוברת היא אישית-פוליטית, ולא משפטית. אחריות אישית-משפטית שכן מוטלת על השר מתייחסת למעשים או מחדלים פליליים או שיצרו נזק ציבורי שעשה בעצמו.

שאלה 7

הבדל ראשון: סירוב לפקודה בלתי חוקית דינו עלול להיות עונש על נותן הפקודה ולא על הפקוד, בעוד שבפקודה בלתי חוקית בעליל הפקודה היא פקודה שאם הפקוד מבצע אותה גם הוא וגם הפקוד עלולים לשאת בעונש.

הבדל שני: פקודה בלתי חוקית היא פקודה שסותרת את החוקים והכללים הפנימיים של הצבא או המשטרה ועל אף היותה כזו – הפקוד מחויב לבצע את הפקודה ורק אחריה להתלונן ולבקש שנותן הפקודה יישא בעונש. לעומת זאת, בפקודה בלתי חוקית בעליל הפקוד מחויב שלא לבצע את הפקודה, שכן אם יבצע את הפקודה הוא עלול לשאת בעונש ביחד עם הפקוד.

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם!
הכנו עבורכם סיכומי
שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים
פתוחים לצפייה,
בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם
חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב-Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום
עד הבחינה

לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

שאלה 8
הצג:

מאפיין ראשון: הציבור הדתי-לאומי מכיר בקיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, ורואה את עצמו ציוני ושותף מלא בחברה ובמדינה. דוגמה לכך היא ראיית המחויבות לכפיפות לחוק ומתוך כך שותפות מלאה בגיוס לצה"ל.

מאפיין שני: לצד ההכרה בדמוקרטיה בישראל, ציבור זה שואף להשפיע על אופייה היהודי של המדינה, ולהביא לשילובם של המשפט העברי ושל ערכים מהמורשת היהודית.

הצג: עקרון הפלורליזם הוא אחד העקרונות המרכזיים במשטר דמוקרטי, ולפיו צריכה להיות הכרה בריבוי דעות וגישות בחברה, גם ובעיקר אם הן מנוגדות ושונות. בנוסף, עקרון זה כולל גם עידוד ותמיכה בקיום וביטוי של מגוון דעות או עמדות של אנשים וקבוצות בחברה. כלומר, עקרון זה מאפשר לאנשים וקבוצות שונות להתארגן לכדי קבוצות המבטאות וממשות דעות וגישות שונות.

הסבר: כאמור, עקרון הפלורליזם מעודד ותומך בקיום וביטוי של מגוון דעות בחברה מתוך תפיסה שהשונות בין הפרטים בחברה היא זו שתשמור על החברה כחברה דמוקרטית ושוויונית שבה האזרחים מעורבים בשלטון ומביאים לידי ביטוי את תפיסותיהם. הציבור הדתי-לאומי הוא קבוצה בחברה בעלת מאפיינים ייחודיים שהחברה הדמוקרטית מחויבת לאפשר לקבוצה זו לשמור על ייחודה ולעודד אותה להביא לידי ביטוי את מאפייניה. עקרון הפלורליזם מעודד את ייחודיותו של הציבור הדתי-לאומי ומאפשר לו לבטא את עמדותיו בציבור.

שאלה 9

הצג: החוק נגד בעלות צולבת קובע שאדם לא יוכל להיות בעלים של כמה אמצעי תקשורת כמו עיתון, תחנת רדיו או טלוויזיה ובכך ימנע גיוון תקשורת בפיני צרכי המדיה השונים. מטרתו של החוק היא לצמצם השפעות של הבעלים על המידע המתפרסם בתקשורת.

הצג: עקרון הפלורליזם הוא אחד העקרונות המרכזיים במשטר דמוקרטי, ולפיו צריכה להיות הכרה בריבוי דעות וגישות בחברה, גם ובעיקר אם הן מנוגדות ושונות. בנוסף, עקרון זה כולל גם עידוד ותמיכה בקיום וביטוי של מגוון דעות או עמדות של אנשים וקבוצות בחברה. כלומר, עקרון זה מאפשר לאנשים וקבוצות שונות להתארגן לכדי קבוצות המבטאות וממשות דעות וגישות שונות.

הסבר:

כאמור, עקרון הפלורליזם מעודד ותומך בקיום וביטוי של מגוון דעות בחברה מתוך תפיסה שהשונות בין הפרטים בחברה היא זו שתשמור על החברה כחברה דמוקרטית ושוויונית שבה האזרחים מעורבים בשלטון ומביאים לידי ביטוי את תפיסותיהם. החוק נגד בעלות צולבת מבקש למנוע סיטואציות בהן התקשורת הציבורית מוגבלת מסיבות שקשורות לאינטרסים אישיים. במידה ואדם יחזיק בבעלותו כמה אמצעי תקשורת – הוא יוכל לבחור להגביל את התקשורת הציבורית ובכך למנוע מהציבור לעסוק

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ
בשיטה המהירה והמובילה להצלחה
סיכומי שיעורים

 לא צריך לסכם!
 הכנו עבורכם סיכומי
 שיעורים מראש

ספריית שיעורים

 כל השיעורים
 פתוחים לצפייה,
 בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

 הגיעו מוכנים עם
 חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב-Whatsapp

 לכל שאלה, מרגע הרישום
 עד הבחינה

לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

בעניינים והחלטות שנוגעים לו. מותר לכל אדם להחזיק בבעלותו אמצעי תקשורת, אולם כאשר אותו אדם מחזיק בבעלותו כמה אמצעי תקשורת – הגיוון התקשורתי נפגע והשיח הציבורי המגוון שמעודד הפלורליזם נפגע גם כן.

שאלה 10

הצג: בשיטת הממשל הפרלמנטרי הגוף המרכזי הוא הפרלמנט, בית הנבחרים. זהו הגוף אליו בוחרים נציגים וזהו הגוף הממנה את הממשלה, הרשות המבצעת. הפרלמנט עצמו מהווה את הרשות המחוקקת ומתוך הרשות המחוקקת נבחרים חברי הממשלה. הפרלמנט יכול להפיל את הממשלה על ידי הצבעת אי אמון ואילו הממשלה יכולים לסיים את כהונת הפרלמנט על ידי החלטה על פיזורו והכרזה על בחירות. בראש המדינה עומד, לרוב, ראש ממשלה ונשיא שנבחר על ידי הציבור או הפרלמנט שתפקידו בעיקר ייצוגי ופחות סמכותי.

הצג: עקרון הגבלת השלטון קובע שעל אף הכוח והסמכות שניתנה לשלטון על ידי ציבור הבוחרים – עם הכוח והסמכות חלה על השלטון חובת האחיות, כלומר: עליו להציג בפני הציבור את ההחלטות שהוא מקבל, הצלחותיו וכישלונותיו על מנת שהציבור יהיה שותף ויוכל לגבש עמדות ודעות באשר להתנהלות השלטון. מפני שהשלטון הוא הגוף המרכזי והחזק ביותר שבו מרוכז הכוח הציבורי, בין אם הוא מחזיק במשאבים כלכליים כמו קופה הציבורית או משאבי ידע כמו מידע על אזרחים או מידע ביטחוני – קיים חשש שהשלטון ינצל את מעמדו ואת כוחו ויפגע באזרחים ובזכויות מיעוט בפרט. הגבלת השלטון נועדה להבטיח את המחסומים והמעצורים על מנת למנוע ממנו פגיעות מעין אלו. הדרכים העיקריות למנוע מהשלטון לפעול לרעה כלפי האזרחים הם על ידי הפרדת הרשויות (רשות מחוקקת, מבצעת ושופטת) וכן על ידי אמצעי פיקוח וביקורת מוסדיים (גופים רשמיים מטעם המדינה) ולא מוסדיים (גופים אזרחיים ופעולות אזרחיות – הפגנות, תקשורת).

הסבר: כאמור, שיטת הממשל הפרלמנטרי מבוסס כולו על הפרלמנט – שהוא גוף הנבחרים. בגוף זה נמצאים נציגים שנבחרו על ידי ציבור הבוחרים לייצג אותו במערכות השלטון. מפני שהקשר בין הפרלמנט לבין הציבור הוא שבפרלמנט מיוצג הציבור על ידי נבחרים – כך למעשה מתממש עקרון הגבלת השלטון. מוסדות השלטון מוגבלים על ידי ציבור הבוחרים כדי לוודא שמוסדות השלטון לא יפגעו בציבור הבוחרים עצמו. ללא עקרון הגבלת השלטון הפרלמנט היה עלול לפגוע בציבור על ידי חוקים, תקנות והחלטות ללא כל קשר לרצון הבוחרים.

שאלה 11

הצג: ועדה קרואה משמעותה פורום של אנשים מקצועיים שהוכיחו את יכולות ניהול במוסדות ציבור שכל מטרתם היא להחליף את תפקידיהם של ראש הרשות והמועצה של רשות מסוימת שעל פי התרשמותו של שר הפנים היא איננה מתפקדת כנדרש. במקרה כזה שר הפנים ממנה את חברי הוועדה והם נדרשים לנהל את הרשות והמועצה באופן זמני עד שהיא תתפקד בעצמה באופן עצמאי. מקרים כאלה קורים ממגוון סיבות: החל מהתרשלות בעלי התפקידים ברשות, כאשר הרשות נקלעת לבעיות וחובות כספיים בשל התנהלות כלכלית שגויה, תוכניות לניהול תקין שאינן ברות ביצוע.

הצג: זכויות האזרח קשורות לניהול המסגרת המדינית בה האזרח חי והן כוללות את הזכות לבחור את נציגיו לשלטון, הזכות להיבחר לרשויות השלטון ולהיות מעורב בניהול ושלטון המדינה והזכות להתאגד פוליטית – כלומר להשפיע על הדרך בה מתנהלת המדינה באמצעות הקמת מפלגה או חברות במפלגה קיימת.

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם!
הכנו עבורכם סיכומי שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים פתוחים לצפייה, בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב-Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום עד הבחינה

הסבר:

כאמור, וועדה קרואה משמעותה שהשלטון הארצי ממנה נציגים לרשות מקומית שלא נבחרו על ידי ציבור הרשות המקומית וכל זאת לטובת שיקום התנהלות הרשות המקומית בעקבות מצוקה שאליה נקלעה. בעצם המינוי של הנציגים מטעם השלטון הארצי – נפגעת זכותם של הבוחרים ברשות המקומית לבחור לעצמם את הנציגים שינהלו את השלטון המקומי עבורם. על ידי מניעת זכותם של ציבור הרשות המקומית לבחור את נציגיהם נפגעת זכותם של ציבור הרשות המקומית לבחור ולהיבחר.

שאלה 12

הצג: מבקר המדינה הוא הגוף המבקר באופן חיצוני את פעולותיהם של משרדי הממשלה, השלטון המקומי וגופי הציבור השונים כדי להבטיח שפעולותיהם נעשות בהתאם לחוק, למנהל התקין ולטוהר המידות על פי עקרונות של יעילות וחסכון. כמו כן מוסמך מבקר המדינה לבחון כל עניין אחר שיראה בו צורך. חוק יסוד: מבקר המדינה מעניק למבקר המדינה את הסמכות לקבל מידע מהגופים המבוקרים לפי בקשתו.

הצג: עקרון הגבלת השלטון קובע שעל אף הכוח והסמכות שניתנה לשלטון על ידי ציבור הבוחרים – עם הכוח והסמכות חלה על השלטון חובת האחריות, כלומר: עליו להציג בפני הציבור את ההחלטות שהוא מקבל, הצלחותיו וכישלונותיו על מנת שהציבור יהיה שותף ויוכל לגבש עמדות ודעות באשר להתנהלות השלטון. מפני שהשלטון הוא הגוף המרכזי והחזק ביותר שבו מרוכז הכוח הציבורי, בין אם הוא מחזיק במשאבים כלכליים כמו קופה הציבורית או משאבי ידע כמו מידע על אזרחים או מידע ביטחוני – קיים חשש שהשלטון ינצל את מעמדו ואת כוחו ויפגע באזרחים ובזכויות מיעוט בפרט. הגבלת השלטון נועדה להבטיח את המחסומים והמעצורים על מנת למנוע ממנו פגיעות מעין אלו. הדרכים העיקריות למנוע מהשלטון לפעול לרעה כלפי האזרחים הם על ידי הפרדת הרשויות (רשות מחוקקת, מבצעת ושופטת) וכן על ידי אמצעי פיקוח וביקורת מוסדיים (גופים רשמיים מטעם המדינה) ולא מוסדיים (גופים אזרחיים ופעולות אזרחיות – הפגנות, תקשורת).

הסבר:

כאמור, מבקר המדינה אחראי לבקר את פעולותיהם של משרדי הממשלה השונים במטרה ליעל ולשפר את פעולותיהם לטובת הציבור. עקרון הגבלת השלטון מאפשר את פעילותו של מבקר המדינה על ידי כך שמבקר המדינה מטרתו לבקר את השלטון ואת אופן פעילותו. כדי שמבקר המדינה יוכל לבקר את השלטון מתחייב שיתקיים עקרון הגבלת השלטון – הקובע בבסיסו כי השלטון נתון לביקורת תמידית על ידי ציבור הבוחרים וכי יש לאכוף את הכללים הנהוגים על כולם גם במוסדות השלטון המוכרים.

שאלה 13
הצג:

לפי גישה זו, ישראל היא מדינתו של הלאום היהודי וככזו היא מזוהה ברמה הקולקטיבית עם לאום אתני-תרבותי יהודי וממשת את שאיפתו להגדרה עצמית במסגרת מדינה ריבונית. במדינה זו השפה הרשמית היא העברית ומדיניות ההגירה שלה מעדיפה את הלאום היהודי מתוך הכרה בזכותו של כל עולה לשוב לארצו ולקבל בה אזרחות אוטומטית. מתוך כך, המדינה

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ
בשיטה המהירה והמובילה להצלחה
סיכומי שיעורים

 לא צריך לסכם!
 הכנו עבורכם סיכומי
 שיעורים מראש

ספריית שיעורים

 כל השיעורים
 פתוחים לצפייה,
 בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

 הגיעו מוכנים עם
 חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב-Whatsapp

 לכל שאלה, מרגע הרישום
 עד הבחינה

לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

מחויבת גם ליהודי התפוצות וחשה כלפיהם אחריות לביטחונם ולשלומם. בנוסף, הסמלים, המועדים, החוקים והמוסדות הממלכתיים במדינה זו מבטאים את המאפיינים האתניים-תרבותיים של הלאום היהודי: התרבות היהודית, את מורשתו, שפתו, מוצאו, עברו ודתו. לצד המאפיינים האתניים-תרבותיים, המדינה מחויבת גם לערכים הדמוקרטיים כמו שוויון וכבוד האדם, שלטון העם, יסודות נוספים המשותפים לכלל אזרחי המדינה וכן הכרה בזכויות מיעוט וקבוצה לקבוצות האתניות במרחב הציבורי.

הסבר:

קישור:

בקטע המדובר דובר הקטע טוען כי הצעת החוק המציעה לחייב להתייעץ עם יהודי התפוצות לפני שהמדינה מקבלת החלטות שקשורות לחברה הישראלית היא הצעה שיש לפסול. לדבריו, יהודי התפוצות הם כוח חשוב ומשמעותי בעם היהודי ובפרט עבור האזרחים היהודים בישראל, אולם ישראל היא מדינה שכוללת גם אזרחים שאינם יהודים ובין האזרחים האלו לבין האזרחים היהודיים קיימת ברית אזרחית המחייבת את שניהם להיות שותפים לאותה המדינה. בשל כך, דובר הקטע טוען כי על אף היותה של ישראל מדינה יהודית, היא גם דמוקרטית וככזו אין לתת משקל מחייב ליהודי התפוצות, שכן אזרחי ישראל כוללים גם אינם יהודים שהם שותפים מלאים בניהול המדינה והחברה.

ביסוס:

"כך צריך להיות במדינה דמוקרטית: האזרחות, על כל מה שנובע ממנה, היא זו שמעניקה את הזכות להשפיע על מה שמתחולל במדינה במגוון דרכים, שאחת מהן היא לקבוע את זהותם של נבחרים הציבור".

שאלה 14

הצג: חובות האזרח הן לציית לחוק ולצד זה קיים ערך בעיצוב החיים הציבוריים על ידי הצבעה בבחירות, ביקורת על השלטון, השתתפות אזרחית או תרומה לקהילה ולחברה.

הסבר:

קישור:

בקטע המדובר דובר הקטע טוען כי בין אזרחיה היהודים של המדינה לבין אזרחיה הלא יהודיים של המדינה קיימת ברית אזרחית שכוללת, בין היתר, תשלום מיסים שמממנים את פעולות הממשלה וקושרים את גורלם של היהודים עם הלא יהודים יחד. תשלום המיסים הן חלק מציות לחוק הכלולות בחובות האזרח.

ביסוס:

"ביני לבין היהודי מניו יורק כרותה ברית של עם בעל עבר משותף; ביני לבין האזרח הערבי מנצרת כרותה ברית אזרחית: שנינו חיים באותה כפרת ארץ, בוחרים את מנהיגינו, מממנים במיסים שלנו את פעולות הממשלה וקושרים את גורלנו יחד במקום הזה לטוב ולרע".

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם!
הכנו עבורכם סיכומי שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים פתוחים לצפייה, בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב-Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום עד הבחינה

לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

שאלה 15

הצג:

בתחום הכלכלי: יהודי התפוצות מגייסים כספים רבים לטובת פיתוח המדינה והארץ, בין היתר תרומות למוסדות חינוך, בריאות וחברה. תרומותיהם משמעותיות מאוד לקידום מחקרים, תהליכים חברתיים או סיוע לאוכלוסיות חלשות.

בתחום הפוליטי: יהודי התפוצות מעצבים את דעת הקהל העולמית בהתאם לעמדות התומכות בישראל ובעם היהודי היושב בה. כמו כן, יהודים רבים בתפוצות משתלבים בתפקידי מפתח במוסדות שלטון זרים ומשפיעים על התהליכים הפוליטיים לטובת ישראל.

הסבר:

קישור:

בקטע המדובר דובר הקטע טוען כי אין הכוונה להתעלם מקולם של יהודי התפוצות, בייחוד מפני שאנחנו נהנים מהתרומה שלהם לתדמית של מדינת ישראל בעולם ומן הכספים שהם מגייסים לטובתה. תרומה זו מתבטאת בתחום הכלכלי: גיוס כספים לטובת פיתוח המדינה והארץ, חינוך, בריאות וחברה.

ביסוס:

"אין הכוונה שצריך להתעלם מקולם של יהודי התפוצות, ובוודאי שלא להתנשא עליהם, בייחוד משום שאנו נהנים מתרומתם לתדמיתה של מדינת ישראל בעולם ומן הכספים שהם מגייסים לטובתה".

שאלה 16

ציין: כלליות.

הצג: כל אזרח יכול לבחור ולהיבחר בהתאם לתנאים הכפופים בחוק (כמו גיל מינימלי, למשל).

הסבר:

קישור:

בקטע המדובר הכנסת העלתה חשש שחולי קורונה ומחויבי בידוד לא יוכלו להשתתף בבחירות. מפני שהמענה לחשש זה הוא להציב ביום הבחירות קלפיות מיוחדות שיאפשרו לאזרחים חולי קורונה ומחויבי בידוד להשתתף בבחירות – הרי שמדובר בתנאי לבחירות "כלליות".

ביסוס:

"לכן הציעה ועדת הבחירות המרכזית להציב ביום הבחירות קלפיות מיוחדות שההצבעה בהן תהיה בשיטת "הצבע וסע" מתוך המכונית".

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם!
הכנו עבורכם סיכומי שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים פתוחים לצפייה, בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב-Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום עד הבחינה

לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

שאלה 17

ציין: פנייה למדינות השכנות.

הצג: פנייה לשלום ושת"פ אזורי ("אנו מושיטים יד שלום ושכנות טובה לכל המדינות השכנות ועמיהן, וקוראים להם לשיתוף פעולה ועזרה הדדית עם העם העברי העצמאי בארצו. מדינת ישראל מוכנה לתרום חלקה במאמץ המשותף לקדמת המזרח התיכון כולו").

הסבר:

קישור:

בקטע המדובר מדינת ישראל חתמה על הסכמי שלום עם מדינות ערביות במזרח התיכון שאחת מהן היא סודן. מפני שבעצם החתימה על הסכמים אלו הנציגים הישראליים אמרו כי זהו צעד חשוב עבור המזרח התיכון והוא יוביל למיזמים כלכליים משותפים בעתיד מתוך תקווה שמדינות ערביות נוספות יצטרפו – הרי שמדובר בפנייה למדינות השכנות.

ביסוס:

"הנציגים הישראליים שהיו מעורבים בתהליך חתימת ההסכם אמרו כי זהו צעד היסטורי חשוב עבור המזרח התיכון, והוסיפו כי מלבד תרומתו לקידום השלום, הוא יוביל גם למיזמים כלכליים המשותפים למדינות באזור".

שאלה 18

ציין: עבריינות שלטונית.

הצג: הפרת חוק שנעשית על ידי אדם בעל סמכות (כלומר בתפקיד) במערכת השלטונית-הציבורית ותוך ניצול הסמכויות או הכוח שצבר במסגרת התפקיד. למשל ניצול סמכות לרעה, שימוש במשאבים ציבוריים שלא כדין, הפרת האמון המוטל על משרתי ציבור וכו'. עבריינות כזו יכולה לנבוע מאינטרס אישי נקראת גם שחיתות שלטונית), או מאינטרס קבוצתי-מגזרי (נקראת גם עבריינות שלטונית ציבורית).

הסבר:

קישור:

בקטע המדובר ראש עיר נעצר בחשד כי עבר עבירות של מרמה והפרת אמונים כאשר קידם אינטרסים של איש עסקים בעיר. מפני שראש העיר ניצל את מעמדו כראש עיר ובשל כך קידם אינטרסים אישיים של גורמים זרים – הרי שמדובר בעבריינות שלטונית.

ביסוס:

"על פי החשד, ניצל ראש העיר את מעמדו כדי לקדם אינטרסים של איש עסקים בעיר".

בגרות משלימים או משכרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם!
הכנו עבורכם סיכומי שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים פתוחים לצפייה, בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב-Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום עד הבחינה

לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<

שאלה 19

- א. אני טוען כי לבג"ץ יש סמכות לשנות או לבטל חוקים בכלל וחוקי יסוד בפרט.
- ב. לדעתי, בג"ץ מעצם תפקידו כבית משפט שצריך להיות כתובת סעד למקרים שבהם האזרח נפגע מהמדינה או שבוטלו זכויותיו – הוא אמור להיות הגוף שממש את העקרון הדמוקרטי של הגבלת השלטון. עקרון זה קובע כי יש להגביל את כוחו של השלטון על מנת למנוע או לפחות לצמצם את המקרים שבהם השלטון נוהג בכוחו באופן שלילי כלפי האזרחים. מתוך עקרון זה מתחייב שבג"ץ יוכל לפסול חוקים באופן מידתי וראוי כמובן, גם בשל היותו מנגנון פיקוח וביקורת א-מוסדי שממומן ומנוהל על ידי מוסדות המדינה.
- ג. בניגוד לדעתי, קיימת טענה כי בעצם סמכותו של בג"ץ לפסול חוקים הוא למעשה מבטל את תפקידה של הכנסת כרשות מחוקקת וכמייצגת את האזרחים. אם לבג"ץ ישנן הסמכויות לבטל חוקים – נשאלת השאלה האם בג"ץ לא חורג מתפקידו כבית משפט ומתערב בעבודתה של הכנסת כגוף האחראי לייצג את רצון האזרחים ולחוקק חוקים עבורם. בג"ץ הוא אינו גוף נבחר ולכן לאזרחים יש השפעה מצומצמת על שופטיו.

שאלה 20

- א. אני מתנגד לתוכנית "הרמזור".
- ב. לדעתי, תוכנית "הרמזור" היא תוכנית שפוגעת בזכות לשוויון של התושבים בישראל. זכות זו קובעת כי אין להפלות אדם בשל צבעו, גזעו, מינו או כל סיבה אחרת שאיננה מוצדקת ולפגוע ביכולת שלו לקבל יחס זהה או דומה לאדם אחר. בשל כך, אני מוצא שתוכנית "הרמזור" מגבילה את תנועת התושבים החולים ופוגעת בזכותם לשוויון. לדעתי, אין זו סיבה מוצדקת להגביל את תנועתו של אדם חולה בהשוואה לאדם בריא. בנוסף, הגבלה זו פוגעת גם בזכותם של החולים לחופש התנועה – זכות הקובעת כי לכל אדם ואזרח במדינה הזכות לנוע בחופשיות במרחבים הציבוריים. הגבלת חופש התנועה, כמו גם הגבלת הזכות לשוויון, הן פגיעה בזכויות יסוד של האדם.
- ג. בניגוד לדעתי, יש להגביל את תנועתם של האזרחים החולים מכיוון שהזכות לחיים, ביטחון ובריאות הגוף והנפש גוברת על זכותם של האנשים החולים לתנועה חופשית. זכות זו קובעת כי זכותו של כל אדם לחיות בחיים, ביטחון ובריאות ללא כל חשש ועל תפקיד המדינה לדאוג שזכות זו תממש כמה שיותר במלואה. אם האזרחים החולים ינועו בחופשיות – הם יסכנו את בריאותם של האנשים הבריאים. בנוסף, משרד הבריאות מחזיק בסמכויות להחליט החלטות כאלו מתוקף היותו משרד ממשלתי – משרד שאליו נבחרו ונבחרו ציבור ולכן אם משרד הבריאות החליט על תוכנית זו או אחרת משתמע שזהו רצון הציבור הבוחר ולכן יש לפעול בהתאם.

בגרות משלימים או משפרים רק עם המומחים של HIGHQ

בשיטה המהירה והמובילה להצלחה

סיכומי שיעורים

לא צריך לסכם!
הכנו עבורכם סיכומי שיעורים מראש

ספריית שיעורים

כל השיעורים פתוחים לצפייה, בכל זמן ומכל מכשיר

ריענון לפני הקורס

הגיעו מוכנים עם חומרי הכנה ייחודיים

מרצה זמין ב-Whatsapp

לכל שאלה, מרגע הרישום עד הבחינה

לחצו לכרטיס נוספים מיועץ לימודים <<